Dosarul nr. 3-3614/2024

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

18 februarie 2025 mun. Chișinău
Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani)
În componența:
Președintele ședinței, judecătorul **Gandrabur Marcel**
Grefier **Svistal Lorena**

examinând în ședință de judecată publică, cauza de contencios administrativ intentată de Frumosu Alexandru împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Ministerului Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova cu privire la obligarea emiterii actului administrativ individual,

c o n s t a t ă :

Argumentele participanţilor la proces.

La data de 19 iulie 2024 Frumosu Alexandru a înaintat acțiune de contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale (în continuare CNAS) și Ministerului Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova (în continuare MMPS) solicitând anularea în totalitate a actelor administrative defavorabile cu nr. 3657/26 din 17 mai 2024, nr. F-3918/24, F-3943/24 din 24 iunie 2024, nr. F-2136/24, F-1826/24 din 20 iunie 2024, emise de CNAS și MMPS, la petiția și cererea prealabilă privind calcularea și achitarea indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani, cu obligarea CNAS să emită un act administrativ individual favorabil privind stabilirea și achitarea indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani conform opțiunii de 30% așa cum a solicitat prin cererile din 23 ianuarie 2020 și 30 ianuarie 2020.

În motivarea acțiunii a menționat că, potrivit art. 124 alin. (2) din Codul muncii, după expirarea concediului de maternitate, persoanelor asigurate indicate la alin. (1) li se acordă, în baza unei cereri scrise, concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, cu achitarea indemnizației din bugetul asigurărilor sociale de stat. Concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani se acordă, opțional, unuia dintre părinți, unuia dintre bunici, unei alte rude care se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului, precum și tutorelui. Potrivit Legii nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, art. 1 alin. (1), prezenta lege stabilește dreptul la prestații de asigurări sociale pentru prevenirea, limitarea, înlăturarea riscurilor sociale și susținerea financiară a persoanelor îndreptățite a le primi, în cazul producerii unor astfel de riscuri, reglementările prezentei legi se

aplică în cazul următoarelor riscuri sociale asigurate: îmbolnăvirea, maternitatea, creșterea copilului. Potrivit art. 17 din Codul administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă. Conform art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Activează în cadrul Ministerului Afacerilor Interne din anul 2006, iar la moment vechimea sa în muncă constituie aproximativ 18 ani de zile. Potrivit Legii nr. 289/2004 redacția veche, (1), lit. a), asiguratul care se află în concediul pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani la toate unitățile în care desfășoară activități are dreptul la indemnizație lunară pentru creșterea copilului conform următoarelor opțiuni: a) de la data acordării concediului pentru îngrijirea copilului și până la data împlinirii vârstei de 3 ani a copilului. În continuare din același articol aliniatul (2), de indemnizație lunară pentru creșterea copilului beneficiază, la cerere, opțional: unul dintre părinți, bunelul, bunica, o altă rudă care se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului, precum și tutorele, dacă sunt persoane asigurate și îndeplinesc condițiile de realizare a stagiului de cotizare prevăzute la art. 6 alin. (1) sau (2). La 23 ianuarie 2020 a depus către angajator (Inspectoratul General al Poliției - IGP) o cerere în scris, cu anexarea copiei certificatului de naștere a feciorului ***** d.n. *****, privind acordarea concediului de îngrijire a copilului până la vârsta de 3 ani cu atribuirea treptei, clasei și coeficientului de salarizare, pentru calcularea și achitarea indemnizației lunare de creștere a copilului până la vârsta de 3 ani, cu opțiunea 30 %. Astfel, la 29 ianuarie 2020, IGP, prin ordinul nr. 33 ef. dispune acordarea concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, ofițerului de poliție Frumosu Alexandru, de la 31 ianuarie 2020 până la 09 octombrie 2022, iar potrivit pct. 16 din ordinul citat supra, IGP se obligă sa asigure emiterea unui act administrativ privind atribuirea ofițerului de poliție Frumosu Alexandru, a treptei, clasei și coeficientului de salarizare, conform dispozițiilor stabilite de ordinul IGP nr. 451/2017. La 30 ianuarie 2020 a depus cerere scrisă către CNAS privind calcularea și achitarea indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani, care până în prezent încă nu a fost stabilită și respectiv achitată. La 20 octombrie 2022, pentru accelerarea soluționării cererii depuse la 30 ianuarie 2020, privind stabilirea și achitarea indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani, a depus și cerere online privind achitarea indemnizației propriu-zise, iar la caz, dat fiind faptul ca era peste hotarele țării, a contactat telefonic CNAS, și a întrebat nemijlocit despre soarta cererii depuse la 30 ianuarie 2020, cât și motivul tergiversării achitării indemnizației. Potrivit nr. Legii 289/2004, art. 27 alin. (3), indemnizația neplătită la timp din vina organului care o stabilește (IGP) sau o plătește (CNAS), se achită fără nici o limită în termen.

La 17 mai 2024 a depus cerere către CNAS și MMPS privind calcularea și achitarea indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani. Prin urmare, cu nr. 3657/24 din 17 mai 2024, CNAS oferă răspuns la solicitare, că cererea privind plata indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani a fost depusă cu întârziere,

invocând prevederile Legii nr. 289/2004 și Hotărârii Guvernului nr. 1478/2002, precum că nu este temei legal de achitare a indemnizației solicitate.

Prin **referințele** Casei Naționale de Asigurări Sociale și Ministerului Muncii și Protecției Sociale s-a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată.

În ședința de judecată, Frumosu Alexandru fiind citată legal, nu s-a prezentat, însă prin cerere a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa. (f.d. 152-153)

În ședința de judecată, reprezentantul Casei Naționale de Asigurări Sociale, Taran Alexandru nu a recunoscut acțiunea și a solicitat respingerea ei ca neîntemeiată.

Aprecierea instanței de judecată.

Audiind explicațiile participanților prezenți la proces, analizând piesele dosarului prin prisma rigorilor art. 130 din Codul de procedură civilă prin coraportare la prevederile legale ce guvernează raportul juridic litigios, instanța de judecată ajunge la concluzia că acțiunea este admisibilă şi întemeiată, respectiv urmează a fi admisă parţial din următoarele considerente.

Potrivit art. 93 din Codul administrativ, fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenţia. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

În acord cu art. 195 din Codul administrativ, procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art. 169–171.

În concordanță cu art. 218 din Codul administrativ, examinarea şi soluţionarea în fond a acţiunii în contencios administrativ are loc conform prevederilor Codului de procedură civilă, cu următoarele excepţii:

a) examinarea şi soluţionarea acţiunii în contencios administrativ are loc în şedinţă publică, iar în cazuri de excepţie stabilite de lege – în şedinţă închisă. Participanţii la proces se citează; în citaţie se comunică locul, data şi ora şedinţei. Dacă participanţii la proces convin de comun acord, examinarea şi soluţionarea acţiunii în contencios administrativ are loc în procedură scrisă;

b) instanţa de judecată acceptă probele prezentate după termenul stabilit în faza de pregătire pentru examinarea în fond a acţiunii în contencios administrativ, numai dacă participanţii la proces justifică şi probează imposibilitatea prezentării probelor în termenul stabilit de instanţă;

c) participanţii la proces care s-au prezentat cel puţin o dată în şedinţa de judecată pe parcursul examinării acţiunii în contencios administrativ sau au efectuat acte de procedură în contextul examinării acţiunii în contencios administrativ nu pot invoca lipsa citaţiei pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară;

d) neprezentarea la şedinţa de judecată, fără motive temeinic justificate, a participanţilor şi/sau a reprezentanţilor lor nu împiedică soluţionarea acţiunii în contenciosul administrativ.

Conform art. 219 din Codul administrativ, instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declaraţiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanţi.

Instanţa de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greşelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete şi pentru depunerea tuturor declaraţiilor necesare constatării şi aprecierii stării de fapt. Instanţa de judecată indică asupra aspectelor de fapt şi de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanţii la proces.

Instanţa de judecată nu are dreptul să depăşească limitele pretenţiilor din acţiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanţii la proces.

Instanţa de judecată poate avea o discuţie juridică cu participanţii la proces sau poate da în scris indicaţii cu privire la situaţia de drept a cauzei examinate.

Acțiunea dedusă judecății a fost formulată nemijlocit de reclamant, în interiorul termenului legal, în fața instanței competente material și teritorial, mai mult, a fost respectată procedura prealabilă de tranșare a litigiului și a fost revendicat un drept subiectiv vătămat, respectiv temeiuri de inadmisibilitate nu au fost identificate.

Materialele cauzei denotă că, în familia reclamantului Frumosu, la data de 09 octombrie 2019 s-a născut copilul *****, fapt atestat prin certificatul de naștere seria ***** nr. ***** eliberat la data de ***** de către Serviciul Stare Civilă Centru, mun. Chișinău.

La 23 ianuarie 2020 Frumosu Alexandru a depus către angajatorul său - Inspectoratul General al Poliției, cerere în scris, cu anexarea copiei certificatului de naștere a copilului *****, privind acordarea concediului de îngrijire a copilului până la vârsta de 3 ani cu atribuirea treptei, clasei și coeficientului de salarizare, pentru calcularea și achitarea indemnizației lunare de creștere a copilului până la vârsta de 3 ani, cu opțiunea 30 %.

La 29 ianuarie 2020, IGP prin ordinul nr. 33 ef. dispune acordarea concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, ofițerului de poliție Frumosu Alexandru, de la 31 ianuarie 2020 până la 09 octombrie 2022, iar potrivit pct. 16 din ordinul citat supra, IGP se obligă sa asigure emiterea unui act administrativ privind atribuirea ofițerului de poliție Frumosu Alexandru, a treptei, clasei și coeficientului de salarizare, conform dispozițiilor stabilite de ordinul IGP nr. 451/2017.

După încercările anterioare de a obține plata efectivă a indemnizației de îngrijire a copilului, la 17 mai 2024 Frumosu Alexandru a depus cerere către CNAS și MMPS privind calcularea și achitarea indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani.

Prin răspunsul nr. 3657/24 din 17 mai 2024, CNAS comunică faptul că, cererea privind plata indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani a fost depusă cu întârziere și respectiv nu este temei legal de achitare a indemnizației solicitate.

În conformitate cu art. 5 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, asigurații din sistemul public de asigurări sociale au dreptul la indemnizație pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani.

Art. 7 alin. (1) din aceeași lege stabilește expres că baza de calcul a indemnizațiilor de asigurări sociale o constituie venitul mediu lunar realizat în ultimele 6 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat.

Potrivit prevederilor art. 18 alin. (1) din aceeași lege, în vigoare la acel moment, asiguratul care se află în concediu pentru îngrijirea copilului are dreptul la indemnizație lunară pentru creșterea copilului de la data nașterii și până la vârsta de 3 ani.

Art. 18 alin. (4) din legea vizată, stabilea că cuantumul lunar al indemnizației pentru creșterea copilului constituie 25 % din baza de calcul stabilită conform art. 7, dar nu mai puțin de 250 de lei pentru fiecare copil.

În conformitate cu art. 27 din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale (în vigoare din 10 septembrie 2004 până la 01 aprilie 2014), indemnizaţia de asigurări sociale poate fi solicitată, în bază de acte justificative, în termen de 12 luni calculat de la data îndeplinirii condiţiilor de stabilire a acestei indemnizaţii.

Indemnizaţia stabilită, dar neîncasată la timp se plăteşte retroactiv pe o perioadă de cel mult 3 ani anteriori datei solicitării.

Indemnizaţia neplătită la timp din vina organului care o stabileşte sau o plăteşte se achită fără nici o limită în termen.

În conformitate cu art. 27 din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale (în redacția Legii nr. 332/23.12.2013 în vigoare din 01 aprilie 2014), indemnizaţia de asigurări sociale poate fi solicitată, în bază de acte justificative, în termen de 12 luni calculat de la data îndeplinirii condiţiilor de stabilire a acestei indemnizaţii, iar ajutorul de deces – din ziua următoare zilei de deces. Indemnizaţia pentru creşterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani solicitată după 12 luni de la data naşterii copilului se stabileşte retroactiv, dar nu mai mult decât pentru 12 luni premergătoare datei solicitării, dacă solicitarea a avut loc până la împlinirea de către copil a vârstei de 3 ani.

Indemnizaţia stabilită, dar neîncasată la timp se plăteşte retroactiv pe o perioadă de cel mult 3 ani anteriori datei solicitării.

Indemnizaţia neplătită la timp din vina organului care o stabileşte sau o plăteşte se achită fără nici o limită în termen.

Relevante la caz sunt și prevederile pct. 6 din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a îndemnizației pentru incapacitatea temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 108 din 03 februarie 2005, care statuează că stabilirea, calcularea și plata indemnizațiilor se efectuează de către unitatea economică în care își desfășoară activitatea de bază angajatul (unde se păstrează carnetul de muncă) prin contract individual de muncă și de către casele teritoriale de asigurări sociale - pentru celelalte categorii de asigurați.

Totodată, pct. 21 din același Regulament stipulează că în cazul acordării concediului pentru sarcină și lăuzie în perioada concediului pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani,

persoana îndreptățită va beneficia de ambele indemnizații (de maternitate și de îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani).

Corelând prevederile enunțate cu circumstanțele cauzei, se atestă că Frumosu Alexandru, se bucură de dreptul la valorificarea pretențiilor sale prevăzute de prevederile legale sus menționate.

Sunt lipsite de suport alegațiile pârâtului precum că indemnizația de creștere a copilului a solicitat-o cu depășirea termenului de prescripție, or, potrivit prevederilor art. 124 alin. (1) și (2) Codul muncii, femeilor salariate și ucenicelor, precum și soțiilor aflate la întreținerea salariaților, li se acordă un concediu de maternitate ce include concediul prenatal cu o durată de 70 de zile calendaristice și concediul postnatal cu o durată de 56 de zile calendaristice (în cazul nașterilor complicate sau nașterii a doi sau mai mulți copii - 70 de zile calendaristice), plătindu-li-se pentru această perioadă indemnizații în modul prevăzut la art. 123 alin. (2). În baza unei cereri scrise, persoanelor indicate la alin. (1), după expirarea concediului de maternitate, li se acordă un concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani. Indemnizația pentru acest concediu se plătește din bugetul asigurărilor sociale de stat.

Deși prin ordinul IGP nr. 33 ef. din 29 ianuarie 2020, reclamantului i-a fost acordat concediu pentru îngrijirea copilului, de la 31 ianuarie 2020 până la 09 octombrie 2022, Inspectoratul General al Poliției (ulterior responsabilitatea funcțională a fost atribuită Casei Naționale de Asigurări Sociale), contrar prevederilor art. 124 alin. (2) din Codul muncii nu a efectuat plata indemnizației pentru îngrijirea copilului până la atingerea vârstei de 3 ani.

Per a contrario, se constată că refuzul CNAS este neîntemeiat, angajatorul/organul de asigurări sociale fiind obligat, în temeiul legii, la momentul survenirii riscului asigurat și emiterii ordinului nr. 33 ef. din 29 ianuarie 2020, să stabilească, calculeze și să achite în beneficiul lui Frumosu Alexandru indemnizația pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani.

Or, prin refuzul achitării indemnizației pentru îngrijirea copilului, se va încălca principiul egalității în drepturi prin aplicarea unui tratament diferențiat, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă, fapt ce contravine prevederilor art. 16 din Constituția Republicii Moldova. O diferență de tratament, însă, este discriminatorie dacă îi lipsește justificarea obiectivă și rezonabilă, adică dacă nu urmărește un scop legitim sau dacă nu există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit.

Reieșind din raționamentele expuse, instanța consideră că Frumosu Alexandru nu a încălcat termenul de înaintare a acțiunii în temeiul art. 27 alin. (3) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale deoarece indemnizația solicitată nu a fost achitată din vina organului obligat prin lege să o facă și respectiv este susceptibilă achitării fără limite temporale.

Practica judiciară uniformă care a fost conturată pe cauze similare cu cea dedusă judecății este aptă să confere reclamantei certitudine juridică și securitate în raporturile juridice sub auspiciile art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum și speranța legitimă ca în situații asemănătoare atitudinea și tratamentul autorităților publice să fie identică, conduita contrară ar constitui o discriminare inadmisibilă.

În lumina celor menționate supra, instanța ajunge la concluzia că, argumentele invocate de reclamant sunt întemeiate, pe cale de consecință acțiunea urmează a fi admisă în raport cu Casa Națională de Asigurări Sociale, nu și în raport cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale care nu este subiectul relației litigioase, fiind pârât necorespunzător în procesul dat.

În conformitate cu prevederile art. 224-225 din Codul administrativ al Republicii Moldova, instanța de judecată,

h o t ă r ă ș t e:

Se admite parțial acțiunea deferită judecății.

Se anulează răspunsurile Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 3657/24 din 17 mai 2024, nr. F-3918/24, F-3943/24 din 24 iunie 2024.

Se obligă Casa Națională de Asigurări Sociale să emită decizie în temeiul căreia să-i calculeze și achite lui Frumosu Alexandru, indemnizația lunară pentru creșterea copilului *****.

În rest acțiunea se respinge ca neîntemeiată.

Hotărârea susceptibilă de atac cu apel la Curtea de Apel Centru, în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii judecătorești, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani).

Președintele ședinței
Judecătorul **Gandrabur Marcel**